

پرواز هواپیماهای کاغذی در آسمان انتخابات / پارسال ایرباس امسال بوئینگ!

بهمن ماه سال گذشته در حالی که اندکی از نهایی شدن توافق برجام گذشته بود و از طرفی دیگر جامعه به تدریج در تکاپوی انتخابات مجلس قرار می‌گرفت...

بهمن ماه سال گذشته در حالی که اندکی از نهایی شدن توافق برجام گذشته بود و از طرفی دیگر جامعه به تدریج در تکاپوی انتخابات مجلس قرار می‌گرفت هیاهوی قرارداد با یکی از غول‌های هواپیماسازی جهان یعنی ایرباس به صورت گسترده مطرح شد. اکنون نیز در حالی که دست دولت از وعده‌هایی که داده خالی است دوباره موضوع خرید هواپیما به تیتراژ یک روزنامه‌های زنجیره‌ای تبدیل شده است.

در میان آن همه بدعهدی‌های غرب و خاصه آمریکا در اجرای تعهداتشان حالا که موضوع قرارداد خرید هواپیما برای بار چندم مطرح شده است باید هم روزنامه‌های زنجیره‌ای را به جشن و پایکوبی بکشاند. البته این یکی هم مانند چند بار قبل هواپیماهای کاغذی است که گویا ماموریت آنها پرواز در آسمان انتخابات است. لازم به ذکر است که مسلماً نوسازی ناوگان حمل و نقلی کشور از هوایی تا ریلی با در نظر گرفتن اولویت امری شایسته است.

سنگ‌اندازان واقعی

برجام

روزنامه شرق در گزارش دیروز خود با عنوان «پرواز 80 بوئینگ در آسمان ایران» متذکر شده است که با وجود تمام سنگ‌اندازی‌های دلوپسان برجام به بار نشست! از عجایب روزگار یکی همین است که این طیف از روزنامه‌ها هدف را اشتباه گرفته‌اند. تمام حرف و سخن دلوپسان این بود که نباید زیر بار زورگویی‌های غرب و در رأس آنها آمریکا رفت و دیگر اینکه نباید به آنها اعتماد کرد چرا که قابل اعتماد نیستند و این مدتی که از برجام گذشت به وضوح این نکته را ثابت کرده است اما اگر چشمی برای دیدن باز بگذارند. به راستی سنگ‌اندازان واقعی برجام چه کسانی هستند؟!

اما نکته دیگر این است که موضوع خرید چند هواپیما را که از اساس چندان قابل اطمینان نیست برابر با به بار نشستن تمام برجام می‌دانند. اینکه می‌گوییم قابل اطمینان نیست مسبوق به سابقه است که چند مورد از آن را در ادامه می‌آوریم.

البته موضوع قرارداد خرید هواپیما هزارچندگاهی و خاصه در ایامی خاص به عنوان ابزار (نظیر آنچه پیش از انتخابات مجلس رخ داد) در صفحات نخست روزنامه‌های زنجیره‌ای جا خوش کرده و از آن با عنوان بزرگترین مصداق برای دستاوردهای برجام نام برده‌اند. چنانکه علی‌اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران 15 مهرماه سال جاری در مصاحبه با یک روزنامه اتریشی گفته بود: «با موافقت اخیر برای معامله با ایرباس و بوئینگ شرایط تغییر خواهد کرد. هنگامی که یک پروژه بزرگ آغاز شده و اجرایی شود، تمام قطار به حرکت در می‌آید. در هر صورت زمان برداشت از هم‌اکنون آغاز شده است.»

همکاری نزدیک

دولت آمریکا!

روزنامه آرمان هم با تیتراژ «توافق نهایی خرید 80 بوئینگ» و روزنامه ابتکار نیز با عنوان «پرواز بوئینگ از روی دیوار تحریم» در این مورد قلم‌فرسایی کرده‌اند.

روزنامه زنجیره‌ای آفتاب یزد با تیتراژ «فرود تاریخی بوئینگ در ایران» به این موضوع پرداخته است. این روزنامه در بخشی از گزارش خود آورده است: «رهبر تیم مذاکره‌کننده بوئینگ با ایران با بیان اینکه همکاری نزدیک دولت آمریکا! منجر به عقد قرارداد فروش هواپیما به ایران شده است، گفت: فروش هواپیما به ایران باعث افتخار ماست!»

خوش‌باوران و سهل‌اندیشان در حالی از همکاری نزدیک دولت آمریکا یاد کرده‌اند که روزنامه آرمان در 22 تیرماه سال جاری در گزارشی تحت عنوان «گروکشی بوئینگ برای ایران» نوشت: «هنوز یک ماه از زمانی که مدیران شرکت بوئینگ مذاکرات خود با مقامات ایرانی را آغاز کردند تا در ماراتن فروش هواپیما از آسمان ایران جا نمانند، نگذشته است که نمایندگان عمدتاً جمهوری‌خواه کنگره آمریکا طرحی را تصویب کرده‌اند که بر اساس آن فروش هواپیما و حتی قطعات آن به ایران ممنوع شده است. حالا بوئینگ هم دست پیش گرفته و مدعی شده اگر آن شرکت نتواند به ایران هواپیما بفروشد، هیچ شرکت دیگری و از جمله ایرباس هم نباید چنین امکانی داشته باشد.»

پیرامون همین موضوع سایت مشرق در گزارشی نوشت: خبر امضاء قرارداد تحویل 80 فروند هواپیمای بوئینگ در بازه زمانی 10 ساله به ایران آسمان رسانه‌های زنجیره‌ای اصلاح‌طلب را تسخیر کرد؛ این درحالی است که این موضوع پس از انتشار خبر تمدید 10 ساله تحریم‌های ایران موسوم به ISA منتشر شده است.

پیشتر از اینها نیز رسانه‌های اصلاح‌طلب از ایجاد قراردادهای تجاری با شرکت‌های هواپیمایی بوئینگ و ایرباس خبر داده بودند اما درباره اجرای این قرارداد همواره ابهام وجود داشته؛ چراکه حدود یک ماه قبل بود که مجلس نمایندگان آمریکا طرحی را تصویب کردند که براساس آن فروش هواپیمای مسافربری به ایران را ممنوع می‌کند.

این طرح با 243 رأی موافق در برابر 174 رأی مخالف تصویب شد و بر اساس آن قانونگذاران آمریکایی وزارت خزانه‌داری این کشور را از صدور مجوز به بانک‌های آمریکایی برای تأمین مالی خرید هواپیما توسط ایران منع می‌کند. البته اوباما ابراز داشته که این قانون را وتو خواهد کرد اما از سوی دیگر کمتر از یک ماه پیش بود که سخنگوی بوئینگ بیان کرد که «اگر ترامپ فروش هواپیما را به ایران ممنوع کند تابع نظر او هستیم».

بازگشت از سفر پاریس

با دست پر

زمزمه‌های انعقاد قرارداد برای خرید هواپیما از دو شرکت ایرباس و بوئینگ از سال 1393 آغاز شده بود، مثلاً روزنامه شرق در 17 فروردین 1393 در مطلبی با عنوان «جنرال الکتریک و بوئینگ از آمریکا مجوز گرفتند / شکست تحریم صنعت هوایی ایران» به این موضوع پرداخته بود با این وجود تقریباً یک ماه مانده به انتخابات مجلس در بهمن 94 این موضوع به اوج خود رسید؛ همان زمان که رئیس‌جمهور عازم ایتالیا و فرانسه شد.

حسن روحانی در اوایل بهمن 94 در صدر هیئتی بلندپایه از مقامات سیاسی و اقتصادی، تهران را به مقصد رم ترک کرد تا پس از آن عازم فرانسه شود. رئیس‌جمهوری، گسترش روابط با کشورهای اتحادیه اروپا را از سیاست‌های تهران برشمرد و تأکید کرد که باید از فضای پس‌ابرجام، برای رشد و توسعه کشور و اشتغال‌زایی بهره گرفت و سفر به ایتالیا و فرانسه با این هدف انجام می‌شود.

این سفر و حاشیه‌هایش به شدت روزنامه‌های زنجیره‌ای را به شوق آورده بود. روزنامه آرمان 10 بهمن 1394 در گزارشی با عنوان «رئیس‌جمهور با دست پر برگشت» در توصیف آن نوشت: «سفری که نام دیگر آن را می‌توان ستایش ایران از سوی غرب نامید!»

آرمان در ادامه دست پر رئیس‌جمهور را از سفر به فرانسه چنین شرح داد: «در سفر روحانی به فرانسه و دیدار با اولاند پیرامون مسائل اقتصادی از جمله خرید ۱۱۸ هواپیمای ایرباس گفت‌وگو شد. بنابر این گزارش خرید هواپیماها به صورت اجاره به شرط تملیک است که کشور ایران متعهد می‌شود در مدت ۱۰ سال پول هواپیماها را پرداخت کند. به نقل از منابع معتبر تعداد این هواپیماها بیش از ۱۰۰ فروند است که ایرباس باید تا چهار سال آینده همه هواپیماها را در اختیار ایران قرار دهد. گفته می‌شود انواع هواپیماهای گول‌پیکر و سبک در قرارداد وجود دارد.»

در گزارش آرمان حتی زمان تحویل نخستین هواپیماهای ساخت ایرباس مشخص شده بود: «از این روی قرار است سه فروند هواپیمای ایرباس ۳۸۰ گول‌پیکر با ۵۵۵ صندلی قبل از سال نو در اختیار ایران قرار گیرد. همچنین قرار است ایرباس در سال‌های آینده ۱۱۸ فروند هواپیمای مورد نیاز ایران را تأمین کند.»

اما اکنون کمتر از سه هفته دیگر به آغاز سال نوی میلادی مانده و از هواپیماهای گول‌پیکر ایرباس که آرمان آنها را با آب و تاب گزارش داده بود خبری نیست. البته در همان گزارش به این موضوع نیز اشاره شده بود که «گفته می‌شود که این قراردادهای دستاورد مهمی نه تنها برای ایران بلکه برای اقتصاد فرانسه نیز شمرده می‌شود.»

روزنامه شرق نیز در گزارشی مشابه با آب و تاب فراوان و به تفصیل به سفر پاریس رئیس‌جمهور پرداخت. حتماً به خاطر دارید که در مذاکرات 1+5 فرانسه نقش پلیس بد را به عهده داشت و در این نقش بیشترین تلاش را برای امتیازگیری بیشتر از ایران چنان که صهیونیست‌ها می‌خواستند به خرج داد و اما در گزارشی که با عنوان «دستان پر مسافر پاریس» در 10 بهمن 1394 منتشر شد پایین آمدن فرانسوا اولاند از پله‌های الیزه چنان برای روزنامه شرق و نویسندگانش حیرت‌آور بود که در وصف آن نوشتند: «سفر پاریس در حالی پایان یافت که استقبال فرانسوی‌ها فراتر از انتظار بود.»

در ادامه این گزارش نوشته شده بود: «اگر دیدار روحانی و اولاند مهم‌ترین اتفاق سیاسی سفر پاریس ارزیابی شود، به حضور پذیرفتن رؤسای دو گول صنعتی فرانسه یعنی ایرباس و توتال از سوی روحانی در محل اقامتش را هم می‌توان مهم‌ترین دیدارهای اقتصادی رئیس‌جمهور دانست.»

در شرح دیدارهای روسای دو شرکت مذکور در گزارش شرق آمده است: «رئیس‌جمهوری ایران همچنین در سفر خود به فرانسه، رؤسای شرکت نفتی توتال فرانسه و شرکت هواپیمایی ایرباس را به‌طور جداگانه در محل اقامت خود در پاریس به حضور پذیرفت. «پاتریک پویان»، مدیرعامل شرکت نفتی توتال در این دیدار، به سوابق حضور شرکت یاد شده در جمهوری اسلامی ایران اشاره کرد و گفت: توتال، آماده بازگشت به همکاری‌ها و مشارکت سریع در توسعه میادین انرژی ایران است. مدیرعامل ایرباس نیز در این دیدار از گشایش دفتر ایرباس در تهران در آینده‌ای نزدیک خبر داد و گفت: «۱۷ فروند از هواپیماهای مسافربری تولید این شرکت در سال ۲۰۱۶ به ایران تحویل داده می‌شود که زمان تحویل نخستین فروند از این هواپیماها نیز در

ماه فوریه (۱۲ بهمن تا ۱۰ اسفند) است.» این در حالی است که اینک تا پایان سال ۲۰۱۶ میلادی زمان اندکی باقی مانده است. هواپیمای دست دوم تا پایان سال ۹۴

اوایل بهمن ۱۳۹۴ محمدجواد تقوی، معاون سازمان هواپیمایی کشوری از ورود ۱۰ فروند هواپیمای ایرباس و بوئینگ دست دوم تا پایان سال خبر داده و گفته بود: تاکنون شرکت‌های ایرانی با فاینانسورهای اروپایی برای خرید هواپیما به توافق رسیده‌اند. تقوی با اشاره به روند ورود هواپیما به کشور گفت: خرید هواپیما در تمام دنیا با استفاده از اعتبارات مالی و سرمایه‌گذاری نهادهای مالی به صورت فاینانس انجام می‌شود که این فاینانس‌ها بلندمدت بوده و حتی ۲۰ ساله است، زیرا وقتی موضوع خرید صد یا ۲۰۰ فروند هواپیما مطرح می‌شود، به این معنا نیست که چندین میلیارد دلار باید به صورت نقد پرداخت شود. وی با بیان اینکه خرید این تعداد هواپیما با استفاده از سرمایه‌های خارجی و فاینانس انجام می‌شود، افزود: امروزه در صنعت هوانوردی موضوع فاینانس مطرح است، ضمن آنکه شرکت‌های خارجی هم تمایل زیادی به حضور در بازار ایران دارند، چراکه بازار ایران از نظر ارزش افزوده برای آنها بسیار جذاب است. قرارداد مشروط!

بیش از شش ماه از مانور روزنامه‌های زنجیره‌ای (که پیش از انتخابات مجلس انجام شد) گذشت. ۲۹ شهریور ۱۳۹۵ بود که خبرگزاری تسنیم در گزارشی نوشت: رویترز اعلام کرد ایران قبلاً با نهایی شدن قرارداد با ایرباس تا زمانی که مسائل مربوط به موافقت دولت آمریکا وجود داشته باشد، مخالفت کرده بود، اما اکنون به نظر می‌رسد که این کشور آماده امضای یک قرارداد مشروط است.

به نقل از رویترز، ایران روز یکشنبه از آمریکا خواست تا موانع باقی مانده بر سر راه خرید هواپیماهای مسافربری از شرکت‌های غربی را بعد از لغو تحریم‌ها بردارد.

ایران اوایل امسال قراردادهایی را به منظور خرید بیش از ۲۰۰ فروند هواپیمای مسافربری به ارزش ۵۰ میلیارد دلار با شرکت‌های ایرباس و بوئینگ منعقد کرده است.

هر دوی این قراردادهای در انتظار کسب مجوز خزانه داری آمریکا هستند. نهایی شدن این قراردادها مستلزم موافقت دولت آمریکا است، زیرا بخش مهمی از قطعات این هواپیماها، از جمله هواپیماهای شرکت ایرباس عملاً ساخت شرکت‌های آمریکایی است.

به دلیل محدودیت‌های اعمال شده علیه ایران در زمینه استفاده از دلار و ریسک وضع مجدد تحریم‌ها علیه ایران، بانک‌های اروپایی نیز برای تامین مالی این قراردادهای با ایران همکاری نمی‌کنند.